

Verkondiging zondag 29 november, 1^e Advent:

Geliefden van onze Heer,

Hij komt!

Advent 2009. Een nieuw kerkelijk jaar. Een tijd van *verwachting*, van voorbereiding op het komende Kerstfeest.

Vandaag is het de *eerste* van de vier Adventszondagen. In vier weken tijd bereiden we ons voor op de komst van het Licht in deze wereld. Vier weken lang neemt het evangelie van Lucas ons mee in intieme, warme verhalen over Zacharias, Elisabeth en Maria.

Iedere week zullen we van een steeds weer *andere plek* horen, een plek waar al eventjes het licht schijnt. Totdat we straks weer uit volle borst zullen zingen: 'Ere zij God!', het licht schijnt overal!

Vandaag gaat het voornamelijk over Zacharias in de *tempel*. Over de boodschap van de engel Gabriël, de stem van God. Over de *stilte*, het sprakeloos zijn. Het evangelie stelt ons vanmorgen, op deze eerste Advent, de vraag naar wat *wij* verwachten. Hoe spreekt God nog tot *ons*, en hoe *reageren* wij?

Zoals wel vaker met Bijbelverhalen, zal ook dit verhaal van Zacharias als een regelrecht *spiegelverhaal* te lezen zijn. Dat is de verteller in ieder geval goed gelukt.

Daarover straks meer.

Eerst is er iemand die zich wil *voorstellen* aan ons. Of beter gezegd, die onze aandacht vraagt en ons iets wil geven.

Het zal jullie waarschijnlijk niet verbazen, maar zijn naam is *Lucas*. En hij heeft het tegen jullie, tegen ons, de *vrienden van God*. Want zo begint hij namelijk zijn evangelie. 'Hooggeachte Theofilus', en dat betekent letterlijk 'vriend van God'.

Het is eigenlijk heel erg *prettig* dat Lucas zijn evangelie zo begint. Hij weet wat we nodig hebben. Dat we een heel jaar met hem zullen optrekken, want in dit kerkelijk jaar is zijn evangelie aan de beurt. Na vorig jaar Marcus te hebben gelezen, zal dat nu het goede nieuws van Lucas zijn. Hij zal ons over Jezus gaan vertellen, iedere zondag weer een stukje verder.

Als een echte historicus en schrijver van zijn tijd, geeft Lucas ons eerst een korte, maar toch ook *gedetailleerde inleiding*. Hij vertelt niet zomaar, nee, hij wil *nauwkeurig* verslag doen. Er zijn al vele anderen geweest, zegt hij, maar nu zal alles 'van aanvang af' en 'in ordelijke vorm', voor jou, Theofilus, op schrift worden gesteld.

Lucas was waarschijnlijk niet zelf een tijdgenoot van Jezus. Maar hij beroept zich op de *eerste ooggetuigen*, en wil alles nagaan wat er onder ons gebeurd is. De mensen voor wie hij schrijft hebben al over Jezus gehoord. Ze zijn al 'onderricht'. Maar, zo doet zijn inleiding vermoeden, er is als het ware nog geen complete catechese-methode voor die jonge gelovigen, nog geen *volledige* heilsgeschiedenis.

Lucas drukt zich uit in ferme taal. Maar voor de lezer is dat heel fijn, hij of zij weet waar je aan toe bent. Daar durven we wel een jaar mee op weg te gaan. Zo iemand *heeft* een *verhaal*.

En dat Lucas goed kan *vertellen*, blijkt wel uit wat volgt. Hij zet als het ware in de eerste twee hoofdstukken, waar wij tot en met Kerstmorgen uit zullen lezen, een waar *aankondigings- en geboortediptiek* neer. Een tweeluik over Johannes en Jezus, de twee hoofdpersonen, over de aankondiging van hun geboorte en over de geboorte zelf. Vormgegeven en gestileerd aan de hand van mensen van vlees en bloed, door Zacharias, Elisabeth en Maria.

Ik noemde de verhalen zojuist al *intiem* en *warm*. We horen hoe er in de levens van 'gewone' mensen mooie en *onverwachte* dingen gebeuren. Gods heilsgeschiedenis, het evangelie, het begint bij deze mensen zoals u en ik. De *sfeer* is vaak vreugdevol, er is sprake van het verhoren van gebed, het geluk dat wordt gedeeld met de mensen er om heen.

Er zal bijvoorbeeld wel vier keer sprake zijn van de lofzang die wordt uitgezongen. Nu is *Zacharias* nog stil, maar straks, als Johannes is geboren, zingt hij 'Geprezen zij de Heer!'

Zo ook Maria, met haar *Magnificat*, 'Mijn ziel prijst en looft de Heer!', als zij bij haar familielid Elisabeth op bezoek gaat.

Dan is er natuurlijk ook het *Gloria* van de engelen, 'Ere zij God!'. En als laatste de lofzang van de *oude Simeon* in de tempel, want daar komen weer terug, als Maria en Jozef Jezus opdragen aan God.

Bovendien laat Lucas overduidelijk zien dat we al deze verhalen niet los mogen maken van hun *wortels*, van hun context, het -in onze woorden- Oude Testament. De lijn van *onvruchtbare vrouwen* en het van Godswege goede nieuws, is de lijn van God met Israël.

Vandaag dus met tempel en *priester*, gaat het verhaal met name over de *profeet* die komt, Johannes. Kijk maar wat de engel over hem zegt. Een profeet die in dienst staat om de komende *koning*, de Messias, een weg te bereiden.

Maar laten we onze blik eens op Zacharias vallen, en natuurlijk ook zijn vrouw Elisabeth. Twee 'vrome en gelovige' mensen, zo zegt de NBV. Beiden afkomstig uit een priesterlijk geslacht, strikt in de geboden, maar, zo vertelt Lucas, bijna als keerzijde, ze hadden *geen kinderen*. Elisabeth was onvruchtbaar en ze waren al op leeftijd. Zij leefden niet meer in de verwachting dat er nog *iets* kon gebeuren, ook al hadden ze er zoveel en zo vaak om gebeden.

Zacharias is aan de beurt om zijn *tempeldienst* te vervullen en het reukoffer te brengen. Hoogstwaarschijnlijk was dit de *kans* van zijn leven. Maar ook al doet hij precies wat er van hem verwacht wordt, toch staat het ook een beetje symbool voor het *ritueel* dat maar weer uitgevoerd moet worden. Voor de herhaling van wat hoort en moet, maar waar het leven al min of meer uit verdwenen is.

Misschien is het wel heel herkenbaar. Je bent hier in de kerk, zondag aan zondag, al jaren lang. Of thuis, waar ons leven vaak door patronen en rituelen aan elkaar hangt.

Niet zo vreemd dus dat Zacharias letterlijk *stomverbaasd* is, door schrik bevangen, als de engel hem verschijnt. Als je niets meer verwacht, niet meer hopen kan, niet meer ziet waar vreugde en blijdschap verscholen zijn, dan sla je ook dicht. Laat staan wanneer *God* tot je zou spreken, op wat voor manier dan ook.

Vandaar mijn vraag naar wat wij verwachten, nog *kunnen* verwachten. Horen wij Gods stem nog wel in ons leven, of hebben we dat maar opgegeven?

De engel Gabriel, letterlijk 'gabber van God', stelt Zacharias meteen gerust. Sterker nog, Zacharias krijgt *goed nieuws*, evangelie te horen. Zij zullen een kind krijgen, een *profeet* nota bene die het volk gereed zal maken voor de komst van de Heer. Er klinken mooie woorden: 'Vreugde en blijdschap', 'Hij zal groot zijn in de ogen van de Heer', 'vervuld van de heilige Geest', 'een bode voor God uit'.

Maar Zacharias hoort inmiddels niet meer wat de engel allemaal tegen hem zegt. Hij is *stom* geslagen, *doof* voor de boodschapper van God. Hij kan alleen maar uitroepen: 'Hoe kan ik weten of het waar is?' en hij beroept zich meteen op de menselijke condities: 'Dat kunnen wij toch niet meer?!'

Een *in en in* menselijke reactie zou je zo zeggen. Maar daarom houdt het ons ook die *spiegel* voor. Want *horen* wij de goede boodschap nog wel? Of zijn wij ook stom en doof geworden? Hoe reageren wij eigenlijk op Gods liefde, op zijn woord? 'Ja, maar ...' en 'Hoe kan dat nou nog ...'

In de *voorbereidingsgroep* spraken we over de engel. Aan de ene kant moeilijk voorstelbaar voor ons, maar aan de andere kant zou het ook eens fijn zijn als God zich zo duidelijk zou wenden aan ons adres.

Het lijkt er op alsof de engel Zacharias *straff* met stilte, met sprakeloos- en stomheid. Alsof ongeloof altijd betaald moet worden. Ik denk dat we dat idee maar snel moeten loslaten. God straft ons niet meer stomheid en stilte. De stilte die veel mensen ervaren in hun leven, de eenzaamheid, het gebrek aan een praatje of een echt gesprek, dat is geen *wil* van God.

Eerder kun je misschien stellen dat de stilte voor Zacharias een *heilzame tijd* zal zijn. Een tijd om zich voor te bereiden. Op het vaderschap, op de komst van dat bijzondere kind. Hij zal opnieuw moeten leren spreken, want het goede nieuws heeft hem veranderd. Losgemaakt van het oude leven, waarin geen verwachting meer was, geen toekomst.

Dat is ook iets waar wij mee verder kunnen: Gods stem verwachten, durven leven met het goede nieuws dat je aangezegd wordt, het *zet* je even stil. Het laat je opnieuw groeien, opnieuw spreken. En aan de andere stelt het ons ook de vraag waar wij ons door laten stom slaan, wat maakt ons sprakeloos? *Ondergaan* we dit alles, zijn we misschien zelfs *onwillig*, of is er een *keuze*, een *geloof* dat het *anders* kan?

Advent gaat over de komst van de *Messias*. Niet over de komst van een baby'tje in een stal, maar over een *andere wereld*. Advent wil ons oude leven doorbreken, anders is het ook geen nieuw jaar, en verandert er niets. Het oude liedje is uit, de routine afgelopen.

Advent zou een tijd moeten zijn van een *verlangen* naar een nieuwe, omgekeerde wereld. Er gaat iets 'geschieden' vertelde de oude vertaling. Nieuwe schepping, nieuw leven, *goed* nieuws.

Advent is zo je openen voor wat op ons toe-komt. Vanuit de hemel. Schrik, tegenslag, ouderdom, geen uitzicht meer hebben, het kan ons allemaal stilzetten. Maar God laat steeds opnieuw de verwachting geboren worden. Hij brengt ons *goed nieuws*, hij spreekt ons aan. Laten wij dan antwoorden, nu eens in de stilte, dan weer in ons loflied. Laat ons hem verwachten.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.